

Operationeel plan voor scholen

LAKS-monitor 2023

Voorwoord

In dit operationeel plan vindt u aanvullende informatie over de verschillende onderdelen van de LAKS-monitor 2023. We bespreken de middelen die worden ingezet om de doelstellingen van de LAKS-monitor 2023 te realiseren.

Deze doelstellingen zijn:

- 1 Een helder en betrouwbaar beeld geven van de leerlingtevredenheid, zowel binnen de onderwijsinstelling als op landelijk niveau.
- 2 De onderzoeksresultaten op dusdanige wijze ontsluiten dat leerlingen(raden) en scholen er direct mee aan de slag kunnen om (samen) de onderwijskwaliteit en de leerlingenparticipatie te verbeteren.

In dit operationeel plan lichten we eerst de procedure van het afnemen van de enquête toe. We geven tips om de respons te stimuleren en we geven uitleg over de manier waarop eigen vragen aan de LAKS-monitor 2023 kunnen worden toegevoegd. Ook wordt toegelicht hoe u, door deel te nemen aan de LAKS-monitor, tevens uw resultaten kunt delen op Scholen op de Kaart.

Vervolgens gaan we in op de analyse en ontsluiting van de onderzoeksresultaten.

Dit operationeel plan is van toepassing voor de scholen die direct via het LAKS meedoen aan de LAKS-monitor. Voor scholen die meedoen via Kwaliteitscholen, de Onderwijsspiegel, Qfeedback, Mar-Research en ProZO! wijkt de situatie op onderdelen af van de beschrijving in dit operationeel plan. Dit geldt voor de aanmelding en de resultatenterugkoppeling.

Inhoudsopgave

1.	Aanmelden	4
	Stap 1: Aanmelden school via het aanmeldformulier	4
	Stap 2: Klassen aanmelden en extra opties via het aanmeldportaal	4
2.	Afnameperiode en vragenlijst	6
3.	Responsverhogende methodes	7
	Stimuleren respons door het LAKS	7
	Stimuleren respons door de onderwijsinstelling	7
	Responsoverzichten	7
4.	Analyse en terugkoppeling onderzoeksresultaten	8
	Datacleaning	8
	Weging	8
	Digitale resultatenpagina	9
	Landelijke onderzoeksresultaten	9
	Instellingsresultaten	9
	Andere mogelijkheden	10
5.	Belangrijke contactgegevens	10

I. Aanmelden

Stap 1: Aanmelden school via het aanmeldformulier

Vanaf 1 oktober 2022 kunt u uw school aanmelden voor deelname aan de LAKS-monitor 2023. Hiervoor is op de portal van de [LAKS-monitor](#) een aanmeldformulier ingericht. Aanmelden voor deelname aan de monitor geschiedt op vestigingsniveau. Hiervoor heeft u het brinvestigingsnummer nodig waarmee uw vestiging bij DUO bekend is (bijv. 00AA01). Als u niet weet wat de brinvestigingscode van uw schoollocatie is, dan kunt u deze opzoeken op <https://instellingsinformatie.duo.nl>. Als uw aanmelding bij het LAKS is binnengekomen, ontvangt u van ons een bevestiging per mail. Aanmelden voor deelname aan de LAKS-monitor 2023 is mogelijk tot en met 14 april 2023 (twee weken voor de uiterste afnamedatum).

Scholen die de LAKS-monitor via een *andere partij* afnemen (Kwaliteitscholen, de Onderwijsspiegel, Qfeedback, Mar-Research en ProZO!) dienen, om de resultaten van hun school in te kunnen zien, óók het aanmeldformulier op de LAKS-portal in te vullen. Na het inloggen met de ontvangen code kan worden aangegeven via welke aanbieder de school de vragenlijst afneemt.

Stap 2: Klassen aanmelden en extra opties via het aanmeldportaal

Klassen aanmelden:

Nadat u zich heeft aangemeld voor deelname aan de LAKS-monitor 2023, kunt u tot en met 14 april terecht op het aanmeldportaal om de deelnemende klassen aan te melden. U ontvangt hiervoor na aanmelding een e-mail met daarin meer informatie en een inlogcode. De inlogcodes worden vanaf 17 oktober wekelijks verstuurd naar de betreffende contactpersonen.

U ontvangt per aangemelde klas een inlogcode. Met deze inlogcode kan tijdens de afnameperiode van de LAKS-monitor (van 1 december 2022 tot en met 30 april 2023) de gehele klas inloggen.

U beslist zelf hoeveel klassen u deel laat nemen aan de LAKS-monitor en uit welk leerjaar/niveau deze klassen komen. Daarnaast bepaalt u zelf de periode waarin u de LAKS-monitor afneemt. Zo heeft elke school de vrijheid om zelf accenten te leggen. Wanneer u geïnteresseerd bent in de tevredenheid van de leerlingen van uw gehele school, is het wel belangrijk dat zo veel mogelijk klassen van alle leerjaren en niveaus meedoen. Ook voor het vullen van Scholen op de Kaart en het voldoen aan de Wet Sociale veiligheid op scholen is het van belang om een representatieve groep leerlingen deel te laten nemen.

Let op: scholen die de vragenlijst via een andere partij (Kwaliteitscholen, de Onderwijsspiegel, Qfeedback, Mar-Research en ProZO!) afnemen, kunnen geen klassen aanmelden.

Zie voor meer informatie over het aanmelden van klassen ook de Handleiding aanmelden klassen, te vinden op de portal onder het kopje Informatie – Handleidingen.

Scholen op de Kaart:

In 2015 is het LAKS een samenwerking aangegaan met de VO-raad. Dit heeft ervoor gezorgd dat de vragen die opgesteld zijn voor Scholen op de Kaart om de tevredenheid van leerlingen te meten, ook opgenomen zijn in de LAKS-monitor. Ook zijn er vragen opgenomen over de sociale veiligheid, die eveneens zijn opgesteld in samenwerking met de VO-raad. Het LAKS zorgt er, indien gewenst, voor dat de antwoorden op de vragen voor Scholen op de Kaart worden doorgestuurd naar de VO-raad.

U dient wel zelf de data te publiceren in het managementvenster van Scholen op de Kaart.

Toevoegen van eigen vragen:

Via het aanmeldportaal kunt u, indien gewenst, (maximaal) tien eigen vragen invullen om toe te voegen aan het eind van de algemene LAKS-monitor vragenlijst. Zo kunt u als onderwijsinstelling ingaan op specifieke zaken die uw instelling of leerlingen betreft. De eigen vragen worden toegevoegd aan uw schoolrapportage, maar komen niet in het landelijke rapport terecht. **Eigen vragen kunnen uiterlijk tot en met 23 november 2022 ingediend worden.**

De formulering van eigen vragen moet aansluiten op onderstaande antwoordcategorieën:

- 1 Zeker niet
- 2 Meestal niet
- 3 Soms wel, soms niet
- 4 Meestal wel
- 5 Zeker wel
- 6 (N.v.t.)

Ofwel:

1. Ja
2. Nee
3. (Weet ik niet)

Open vragen zijn ook mogelijk; hou daarbij wel in acht dat de analyse en interpretatie ervan lastiger kan zijn dan vragen in bovenstaande opzet. Ook is het bijvoorbeeld mogelijk dat leerlingen in hun antwoord specifieke docenten of medeleerlingen bij naam noemen, waardoor het wenselijk is om de antwoorden eerst te controleren voordat ze gedeeld worden.

Indien nodig, kunnen het LAKS en/of ResearchNed per mail of telefoon meedenken over de formulering van uw eigen vragen (gebruik hiervoor het algemene e-mailadres: laks-monitor@laks.nl).

U betaalt voor het toevoegen van de eerste eigen vraag € 350,- en voor iedere vervolgvraag € 50,-

2. Afnameperiode en vragenlijst

De LAKS-monitor kan worden afgenomen tussen 1 december 2022 en 30 april 2023. In totaal heeft u dus 21 weken om alle klassen die u heeft opgegeven de monitor in te laten vullen. Scholen kunnen de afname binnen deze periode dus zelf inplannen. De LAKS-monitor bestaat uit 30 Scholen op de Kaart vragen en ongeveer 20 LAKS-vragen; het daadwerkelijke aantal vragen is afhankelijk van de routing op basis van bijvoorbeeld onderwijssoort en leerjaar. De vragenlijst is in nauw overleg met scholen, de VO-raad en uiteraard leerlingen tot stand gekomen. De vragenlijst voor 2023 kunt u terugvinden op onze portal: <http://portal.laks-monitor.nl>. Vorig jaar is de LAKS-vragenlijst vernieuwd: het taalgebruik is aangepast om de vragen begrijpelijker te maken voor elk niveau en de vragenlijst is ingekort. Om er zeker van te zijn dat de vragenlijst voor iedereen te begrijpen is, is de vragenlijst getest met een aantal VMBO- en PRO-leerlingen.

Voor de start van de afname van het onderzoek ontvangt u van het LAKS digitaal een docentenhandleiding die u kunt verspreiden onder alle docenten die de afname van de enquête per klas begeleiden. Deze docentenhandleiding wordt ook op de portal geplaatst, zodat deze altijd online te raadplegen is.

De LAKS-monitor 2023 kan alleen digitaal worden afgenomen. Leerlingen kunnen de enquête dus op een telefoon, tablet of computer invullen. Het LAKS raadt echter aan om de afname klassikaal te organiseren: klassikale afname verhoogt de respons en biedt docenten de mogelijkheid om vragen van leerlingen te beantwoorden. Bovendien kan zo in één keer de inlogcode verspreid worden onder leerlingen. Ten slotte is het voor leerlingen belangrijk om te weten wat de LAKS-monitor is, waarom het belangrijk is om deze in te vullen en wat het LAKS (met de resultaten) doet. Dit kan bij een klassikale afname uitgelegd worden.

Digitale afname maakt het mogelijk om de enquête zo te programmeren dat leerlingen alleen vragen hoeven te beantwoorden die voor hen relevant zijn. Een leerling die in het begin van de vragenlijst invult dat hij of zij op het vmbo zit, zal bijvoorbeeld geen vragen over profielkeuze krijgen. Een leerling die pas in de eerste klas zit, krijgt geen vragen over voorbereiding op het examen voorgelegd etc. Hierdoor is de vragenlijst korter dan deze op het eerste gezicht misschien lijkt.

Het invullen van de vragenlijst kost leerlingen gemiddeld 10 minuten. Elke klas logt in met de eigen inlogcode (per klas verkregen) op de vragenlijst. Zorg dat de inlogcodes voor de enquête van de klassen die u heeft aangemeld samen met de docentenhandleiding tijdig worden verspreid onder de docenten die het klassikaal invullen van de LAKS-monitor 2023 begeleiden!

Wij raden scholen (vanuit praktische overwegingen: uitleg, inloggen, invullen vragenlijst) aan om voor de afname 1 lesuur te reserveren en een opdracht gereed te hebben voor de leerlingen die klaar zijn met het invullen van de enquête.

3. Responsverhogende methodes

Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de tevredenheid van leerlingen over het onderwijs op uw school, is voldoende respons noodzakelijk. Daarnaast moeten de deelnemers aan de monitor een goede afspiegeling zijn van uw school.

Het LAKS zet zich in om de respons op het onderzoek te stimuleren, maar daarvoor is ook de inzet van uw school vereist.

Stimuleren respons door het LAKS

Het LAKS stimuleert de deelname van scholieren aan het onderzoek door te kiezen voor een klassikale afname. Daarnaast ontwikkelt het LAKS promotiemateriaal om de bekendheid van de LAKS-monitor op school te vergroten. Via de portal zijn posters te bestellen om de LAKS-monitor onder de aandacht te brengen. Tevens kan er een promotiefilmpje van het LAKS gebruikt worden om af te spelen op de beeldschermen die in de school hangen. Verder zijn er op de portal lessen te vinden voor de onderbouw en de bovenbouw over leerlingenparticipatie, in deze lessen kan de monitor goed afgenomen worden. Ten slotte wordt in alle leerlingenraadtrainingen aandacht besteed aan de LAKS-monitor en zijn we van plan om na het afnemen van de LAKS-monitor trainingen aan te bieden waarin we samen met leerlingenraden dieper de resultaten in duiken.

Ten slotte vergroot het LAKS vanaf half oktober de naamsbekendheid van de LAKS-monitor via sociale media en de leerlingenraden.

Stimuleren respons door de onderwijsinstelling

Naast dat het LAKS de respons op het onderzoek op verschillende manieren stimuleert, wordt ook van de deelnemende scholen verwacht dat ze de respons op het onderzoek actief aanmoedigen. Uit de vorige edities van de LAKS-monitor bleek dat medewerking van de school bij de organisatie van klassikale afname, het verspreiden van promotiemateriaal en het verstrekken van informatie over het onderzoek aan scholieren én docenten een positief effect heeft op de respons. Zo kunnen we samen de LAKS-monitor 2023 tot een succes maken!

Responsoverzichten

Hoe de respons verloopt, kunt u tijdens de afnameperiode volgen door middel van de responsoverzichten op de online portal. Deze worden wekelijks bijgewerkt. Per deelnemende school wordt de bruto respons afzonderlijk gepresenteerd. Het aantal ingevulde enquêtes vóór de datacleaning wordt afgezet tegen het aantal aangemelde leerlingen. Let op: de responsoverzichten worden elke week op donderdag vernieuwd. Dit gebeurt uiterlijk vóór 17:00, maar *niet* op een vast tijdstip.

De respons wordt weergegeven per klas. Met behulp van de rekentool op het aanmeldportaal, kunt u zien of u het benodigd aantal leerlingen bereikt heeft om tot representatieve resultaten te komen voor de klassen die u heeft aangemeld.

4. Analyse en terugkoppeling onderzoeksresultaten

Datacleaning

Zodra de afnameperiode is afgelopen, gaat onderzoeksbureau ResearchNed aan de slag met de resultaten. De eerste stap bestaat uit datacleaning. Ondanks de mogelijkheden die de enquêtesoftware biedt voor uitsluiting van specifieke antwoordcombinaties, is datacleaning noodzakelijk. Er worden drie checks gedaan. Allereerst wordt gekeken of de vragenlijst van de LAKS-monitor volledig is ingevuld. Daarbij worden enquêtes waarvan de invultijd te kort is geweest om ze als serieus te kunnen beschouwen, niet meegenomen in de analyse. Eveneens wordt gekeken naar het antwoordpatroon. Van leerlingen die op het merendeel van de vragen hetzelfde antwoord geven (telkens score 1, 2, 3, 4 of 5), wordt de vragenlijst niet meegenomen.

Weging

De verdeling van de respons wordt vergeleken met de populatie op basis van een aantal essentiële kenmerken (leerjaar, schoolsoort en geslacht). Om ervoor te zorgen dat de resultaten representatief zijn voor de hele populatie is het van belang dat de verdeling binnen de responsgroep lijkt op die van de populatie. Doen we dat niet, dan zegt het resultaat niet zozeer iets over de tevredenheid van alle leerlingen in het voortgezet onderwijs, maar alleen over de klassen die deelname aan het onderzoek. Bijvoorbeeld: vwo'ers zijn doorgaans meer geneigd een vragenlijst in te vullen en oordelen doorgaans positiever over hun school. Wanneer we het algemene oordeel over een school waar een gelijk aantal vwo'ers als havo'ers lessen volgen, nu baseren op de oordelen van een ongewogen responsgroep die voor 70% uit vwo'ers bestaat, creëren we ten onrechte een te positief beeld.

De weegfactor wordt bepaald door de proportie van een subgroep van de totale populatie te delen door de proportie van dezelfde subgroep in de totale responsgroep. Bijvoorbeeld: als een groep leerlingen 15% van de populatie vertegenwoordigt en 10% van de responsgroep, dan is de weegfactor: 15 gedeeld door 10 is 1,5. De weegfactor van deze subgroep wordt dan bepaald op 1,5. Dat wil zeggen dat de groep anderhalf keer meeweegt in de resultaten.

Door het toepassen van datacleaning en weging worden de onderzoeksresultaten van de LAKS-monitor betrouwbaar en representatief gemaakt voor het gehele voortgezet onderwijs. Voorwaarde voor het kunnen toepassen van weging is wel dat er voldoende respons is behaald.

De gehanteerde werkwijzen bij het analyseren van de vergaarde gegevens worden door onafhankelijke buitenstaanders gezien. In het zogenaamde deskundigenpanel geven gespecialiseerde professionals bereid adviezen over de responsverantwoording, opschoning van de verzamelde antwoorden, het al dan niet toepassen van weging en de publicatie van onderzoeksdata. Van belang hierbij zijn de betrouwbaarheid en validiteit van de monitor.

Digitale resultatenpagina

De landelijke onderzoeksresultaten en de schoolresultaten van de LAKS-monitor 2023 zullen net als bij de voorgaande edities openbaar worden gemaakt via de resultatenpagina. Het LAKS heeft in 2014 een nieuwe resultatenpagina geïntroduceerd. Deze webpagina is gebruiksvriendelijk en overzichtelijk voor iedereen die met de resultaten aan de slag wil. Omdat het LAKS het belangrijk vindt dat ook leerlingen(raden) aan de slag kunnen met de resultaten is de resultatenwebsite op zo'n manier opgezet dat het ook voor leerlingen makkelijk is om de resultaten in te zien.

Omdat de vragenlijst voor 2022 is vernieuwd kan er geen directe vergelijking meer gemaakt worden met de resultaten van voorgaande jaren. Die data (2016 t/m 2018) zijn wel nog terug te vinden op de pagina van 2020, waarvan de link bovenaan de huidige resultatenpagina te vinden is. Vanaf dit jaar (2023) kunnen de resultaten weer vergeleken worden met die van de vorige meting (2022).

De resultatenpagina vergelijkt resultaten op vestigingsniveau. U kunt hier ook uw school vergelijken met specifieke scholen of scholen bij u in de regio. U kunt dus zelf vergelijkingsgroepen samenstellen waarmee u uw school wilt vergelijken.

LET OP: dit betekent ook dat andere scholen die hebben meegedaan, ook uw resultaten kunnen bekijken. Dat kan echter alleen op vestigingsniveau (niet uitgesplitst naar klassen).

Landelijke onderzoeksresultaten

De landelijke resultaten worden op een aantal manieren aan u teruggekoppeld. Ook dit jaar zal er een landelijke terugkoppeling zijn: de vorm hiervan is nog niet definitief. Daarnaast worden de resultaten op de resultatenpagina weergegeven, die we dit jaar verder willen ontwikkelen.

Instellingsresultaten

Uw eigen instellingsresultaten ontvangt u op vier manieren:

- Scholen ontvangen hun eigen resultaten in de vorm van een figurenrapportage (achter het inloggedeelte op de portal). Hierin staan alle resultaten van uw school inclusief uitsplitsingen naar niveau, leerjaar, geslacht en klas afgezet tegen het schooltotaal. (Voor scholen die via een andere aanbieder deelnemen is de uitsplitsing naar klas niet altijd mogelijk.)
- Daarnaast ontvangen scholen een databestand met daarin de geanonimiseerde eigen schoolresultaten op scholierniveau (zowel Excel als SPSS-format; eveneens achter het inloggedeelte op de portal) zodat u zelf aan de slag kan met de resultaten.
- In mei/juni 2023 (data onder voorbehoud) kunt u de resultaten per school inzien op een speciale resultatenwebsite.

Let op: scholen die deelnemen via ProZo! krijgen i.v.m. het verschil in gebruikte schalen geen instellingsrapportages en databestanden.

Andere mogelijkheden

Standaard wordt de data van de LAKS-monitor op brinvestigingsniveau teruggekoppeld. Dit geldt voor de resultaten in de resultatenpagina.

Het LAKS vindt het belangrijk dat de resultaten van de LAKS-monitor worden gebruikt om het onderwijs binnen de instelling te verbeteren. Daarvoor is het van belang dat de resultaten worden ontsloten op niveaus die bruikbaar zijn voor de onderwijsinstelling.

Indien u de resultaten (ook) op een ander dan hiervoor genoemd niveau teruggekoppeld wilt hebben, is het verstandig tijdig contact op te nemen met het onderzoeksbureau ResearchNed om de mogelijkheden te bespreken.

5. Belangrijke contactgegevens

Portal

Op het online portal vindt u alle relevante informatie over de LAKS-monitor van dit jaar, zoals de planning, vragenlijst, handleidingen en promotiemateriaal.

<http://portal.laks-monitor.nl>

Contact met medewerkers

Voor vragen over de LAKS-monitor kunt u contact opnemen met het onderzoeksteam via laks-monitor@laks.nl. De betrokken medewerkers van het LAKS én van ResearchNed hebben toegang tot het helpdesksysteem waar uw bericht terechtkomt. Zodoende kunnen zij onderling bepalen wie uw vraag het best kan beantwoorden en ook eerdere berichten gemakkelijk terugvinden. Wij vragen u daarom in principe alléén dit e-mailadres te gebruiken.